

Приходько Дарія Андріївна
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Карпенко Роман Валерійович
викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ЯК ПРІОРІТЕТНИЙ НАПРЯМОК СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Необхідність фінансової підтримки підприємств в сільському господарстві підтверджується досвідом західних країн таких як Німеччина, Польща, США, Канада та інші. Історико-економічний аналіз державної підтримки в сільському господарстві показує, що саме фінансова підтримка сільського господарства є підґрунтям загальної системи державної підтримки фермерів, а також ефективним важелем регулювання сільського господарства. На початку ХІХ століття уряди європейських країн почали процес стимулювання банків та інших фінансових установ надавати кредити фермерам з метою розвитку сільськогосподарського виробництва. Пізніше, на початку ХХ століття, цей досвід перейняли США та Канада, впровадивши при цьому регулювання цін на сільськогосподарську продукцію, стимулювання експорту та підтримку доходів фермерів не тільки у вигляді кредитів але й дотацій з боку держави задля розвитку виробництва. В розвинених країнах кредити на розвиток сільськогосподарського виробництва надавались не тільки індивідуальним фермерам, але й сільськогосподарським кооперативами. Необхідно зауважити, що уряди держав вищезазначених країн, приділяли особливу увагу організації та становленню сільськогосподарської кооперації як виробничої так і обслуговуючої, а фінансова підтримка використовувалась, як ефективний важіль по стимулюванню її розвитку. Так на початку ХХ століття в Європі створюються різноманітні кредитні союзи, в США в 1916 році був прийнятий Федеральний закон про сільське господарство та створено Федеральний земельний банк, в Канаді в 1927 р. було створено сільськогосподарський фінансовий інститут Канадську фермерську кредитну комісію. Окрім того, на протязі всього ХХ століття уряди країн Європи, США та Канади активно стимулюють банки та інші фінансові установи кредитувати сільськогосподарське виробництво під низькі процентні ставки. Зокрема, фермери отримували кредити на закупки посівного матеріалу та обладнання. На початку ХХ століття в розвинутих країнах завдяки активній підтримці з боку держави формувалась міжнародна торгівля та розвиток експорту сільськогосподарської продукції, зокрема через сільськогосподарські кооперативи.

Як бачимо, на початку ХХ століття в розвинених країнах фінансова підтримка сільського господарства була спрямована на підтримку сільськогосподарського виробництва у вигляді дотацій від держави та сільськогосподарських кредитів. Цей досвід намагалися адаптувати країни, що розвиваються в період 1960-1970 рр. [5].

Фінансова державна підтримка сільського господарства, на нашу думку, це комплекс заходів по стимулюванню розвитку сільськогосподарського виробництва за допомогою різноманітних фінансових інструментів з метою формування сприятливого конкурентного середовища та розвитку галузі сільського господарства. В кінці ХХ століття уряди розвинених країн приділяли особливу увагу підтримці сільського господарства шляхом створення різноманітних програм, зокрема надання кредитів фермерам під низькі процентні ставки. Так, в Канаді в 1980 р. було створено Фермерський кредитний союз, а в США в цей же період створювались приватні фінансові інститути, які надавали кредити фермерам. На думку [5] С.Дж. Мартіна та С. Клаппа, в країнах, що розвиваються і досі не сформована ефективна фінансова державна підтримка, перш за все у вигляді доступного кредитування сільськогосподарського виробництва. Так, на думку дослідників, створення реальних фінансових установ які будуть фінансувати фермерів та сільськогосподарські кооперативи під доступні кредитні ставки є основою фінансової підтримки з боку держави.

В сучасних умовах державна підтримка в розвинених країнах включає в себе заходи прямого і непрямого регулювання сільськогосподарського виробництва. Заходи з непрямої фінансової підтримки сільського господарства включають в себе: регулювання державою цін на сільськогосподарську продукцію, забезпечення пільгового оподаткування, створення спеціальних умов з кредитування сільськогосподарських виробників, добровільне страхування продукції сільського господарства. До заходів прямої фінансової підтримки в таких країнах як Польща, Німеччина зокрема, відносяться: прямі компенсаційні платежі, компенсація збитку врожаю через несприятливі погодні умови, компенсація збитку від стихійного лиха, різноманітні субсидії у розрахунку на площу посіву або поголів'я худоби, фінансування закупівлі посівних матеріалів, добрив, засобів захисту рослин, а також фінансування цільових програм на проведення науково -дослідних робіт.

Пряма фінансова підтримка сільського господарства – це перш за все механізм стимулювання сільськогосподарських виробників виробляти саме ту продукцію сільського господарства, яка необхідна державі. Для цього в країнах ЄС застосовуються законодавчо закріплені правила ведення сільського господарства, в яких чітко прописуються вимоги щодо сівозмін, мінімальної кількості вирощування рослин на полях тощо. Додатково в державних програмах розвитку сільського господарства визначаються пріоритетні напрями розвитку та підтримки сільськогосподарського виробництва. Однією з таких програм є сприяння вирощуванню молодих яблуневих садів в Польщі. В Польщі основним законодавчим документом, що регулює правила ведення сільського господарства є Кодекс правильної сільськогосподарської практики (*Kodeks dobrej praktyki rolniczej*) [1] виданий Міністерством сільського господарства та розвитку села, а в Німеччині основним законодавчим документом, що регулює правила ведення сільського господарства є «Єдині правила по дотриманню зобов'язань перехресної відповідальності» (*«Informationsbroschüre über die einzuhaltenden anderweitigen Verpflichtungen – Cross Compliance 2013 Endfassung*

12.12.2012») [4], а у випадку їх порушення застосовується система санкцій щодо зменшення розмірів бюджетного фінансування фермерів.

Таким чином, фінансова підтримка сільського господарства – це інструмент державного регулювання сільського господарства, що включає в себе заходи щодо стимулювання розвитку сільського господарства з метою підвищення конкурентоспроможності підприємств аграрного сектора, а також здійснення контролю за дотриманням визначених заходів.

Бібліографічні посилання:

1. Kodeks dobrej praktyki rolniczej / Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ministerstwo środowiska . – Warszawa, 2004
2. Піменова О. В. Інституційне забезпечення форм господарювання в системі аграрних відносин. : дис. ... канд. економ. наук: 08.00.01 / Піменова Олена Володимирівна; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2013. – 253 с.
3. Филюк Г.М. Зарубіжний та вітчизняний досвід державної підтримки сільськогосподарських виробників /Г.М. Филюк, О.В Піменова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2015. – №5 (170). – С. 6–10
4. Informationsbroschüre über die einzuhaltenden anderweitigen Verpflichtungen - Cross Compliance. 2013 Endfassung 12.12.2012
5. Sarah J. Martin and Jennifer Clapp. Finance for Agriculture or Agriculture for Finance?/ Sarah J. Martin and Jennifer Clapp// Journal of Agrarian chnge. John Willey & Sons Ltd. – 2015. – # 4. - P. 549-559

Репан Яна Олексіївна,

здобувач вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ (НЕМАЙНОВОЇ) ШКОДИ

Актуальність теми. Відшкодування шкоди - один з найважливіших інститутів сучасного українського права. Шкода, спричинена внаслідок правопорушення, адміністративного делікту, злочину, зловживання правом, має бути відшкодована у випадках і в розмірах, установлених законодавством. У законодавстві передбачено два види шкоди, що підлягає відшкодуванню, - шкоду матеріальну і шкоду моральну. Слід зазначити, що, на відміну від відшкодування матеріальної шкоди, відшкодування моральної шкоди є порівняно новим інститутом, адже цивільне право колишньої тоталітарної держави такого способу захисту прав та інтересів громадян не передбачало. Його вперше в національному законодавстві було введено Законом України «Про внесення змін і доповнень до положень законодавчих актів України, що стосуються захисту честі, гідності та ділової репутації громадян і організацій» від 6 травня 1993 р. № 3188-ХІІ. Цим Законом до ЦК 1963 року відшкодування моральної шкоди було введено (статті 6, 7 та 440 і) як новий спосіб захисту цивільних особистих прав. До речі, Верховний суд України, з огляду на новизну цих норм та на необхідність узагальнення практики і надання рекомендацій судам, неодноразово звертався до питань застосування судами такого способу захисту інтересів особи, як відшкодування майнової шкоди. Актуальністю даної теми проявляється в тому, що на сучасному етапі розвитку світової спільноти проблема прав і свобод людини є однією з головних. У цьому напрямку прийнято низку міжнародних нормативно-правових актів, котрі визначають людину найвищою цінністю суспільства, а належне забезпечення її прав і свобод -